

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-72>

УДК 338.24.01; 338.246.88

ДОМІНАНТНІ ОЗНАКИ, ВИДИ ТА ДРАЙВЕРИ РЕЗИЛЕНТНОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

DOMINANT SIGNS, TYPES AND DRIVERS OF THE RESILIENCE OF THE ECONOMIC SYSTEM UNDER GLOBAL INSTABILITY

Іванюк Уляна Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8845-9120>

Ivaniuk Uliana

Lviv Polytechnic National University

Стаття присвячена актуальним питанням дослідження резилентності соціально-економічної системи до глобальних шоків на основі ідентифікації основних параметрів резилентності. Обґрунтовано, важливість та необхідність якісного організаційно-управлінського забезпечення формування резилентної економічної системи. Проаналізовано та систематизовано види резилентності соціально-економічної системи. Окреслено «вроджені» та «набуті» драйвери та ознаки резилентності соціально-економічної системи, яка має здатність до поглинання чи пом'якшення втрат в умовах шоку, а також до реструктуризації і швидкого оновлення в постшоковий період. Зазначено, що важливу роль відіграє «потужність» шоку – чим інтенсивнішим та тривалішим є вплив шоку на соціально-економічну систему, тим довшим є період її реструктуризації та оновлення.

Ключові слова: резилентність, соціально-економічна система, драйвери резилентності, види резилентності, ознаки резилентності.

The article is devoted to the topical issues of researching the resilience of the socio-economic system to global shocks based on the identification of the main parameters of resilience. The importance and necessity of high-quality organizational and management support for forming a resilient economic system is substantiated. Types of resilience of the socio-economic system were analyzed and systematized. The "innate" and "acquired" drivers and signs of resilience of the socio-economic system are outlined. They can absorb or mitigate losses in shock conditions, as well as restructuring and rapid renewal in the post-shock period. It is noted that the "power" of the shock plays an important role – the more intense and longer the impact of the shock on the socio-economic system, the longer the period of its restructuring and renewal. It is substantiated that a diversified economy, and a high level of inter-industry interactions in the macro-region, are decisive drivers of the regional socio-economic system's resilience to external shocks. It has been highlighted that effective managerial decisions of the management of the socio-economic system regarding the strengthening of the positive influence of stimulating drivers, as well as the reduction / increase of the influence of disincentive (restraint) factors make it possible to build a stable socio-economic system, and in the event of a shock event, to effectively manage this system. The resilience of the socio-economic system is associated with the level of development of the budget system, first of all, with maintaining balance (preventing disproportions) between budget expenditures and revenues. Therefore, the authors call interbudgetary transfers an important driver of resilience, particularly of subsidized socio-economic systems. The driving force of recovery and reorientation are internal adaptive drivers, mechanisms built into the system that catalyze impulses for protection, renewal and structural transformations, namely, consolidating various assets of vertical and horizontal ties at the appropriate stage, changing the economic situation in the country.

Keywords: resilience, socio-economic system, drivers of resilience, types of resilience, signs of resilience.

Постановка проблеми. Сьогодні національна соціально-економічна система перебуває в турбулентності, яка посилюється в умовах світових паливної, продовольчої,

економічної, інституційної, політичної, безпекової, ідеологічної криз. Виникла гостра необхідність формування національної стійкості, яка б була консолідованою, іннова-

ційною, гнучкою й відкритою, та підсилює, гуманізує цивілізаційну суб'єктність країни. Водночас ця стійкість є не лише відповіддю на виклики і нейтралізацією загроз, а й протидією маніпулятивним впливам, які зазвичай є гібридними – вони діють у комплексі і мають прихований характер. В умовах глобальної нестабільності резилентність соціально-економічної системи найбільш повно характеризується її здатністю до відновлення та переорієнтації після впливу зовнішніх глобальних шоків та викликів за рахунок внутрішніх адаптивних драйверів, оновлення та структурних трансформацій змінюючи економічну ситуацію в країні. Дослідження стійкості в умовах глобальної нестабільності продиктована новими економічними викликами, раптовими глобальними та локальними шоками.

У вітчизняній та зарубіжній наукових думках сьогодні відсутня однаковість у питанні ідентифікації домінуючих ознак, видів та драйверів резилентності соціально-економічної системи. Домінуючими ознаками резилентності соціально-економічної системи ОЕСР [20] називає абсорбційну здатність системи, адаптивність та трансформативність (тобто здатність до фундаментального оновлення).

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Концепція стійкості соціально-економічних систем до економічних шоків є одним із найскладніших і комплексних напрямків досліджень. Дослідження резилентності соціально-економічної системи потребує формування концептуальних основ даного поняття. Характеристика ознак та драйверів резилентності соціально-економічної системи розкрито у працях Бойко А. [1], Власюк Л., Мінакір П. [2], Козловський С. [5], Фостер К. [14], Дж. Кларк, Х-І. Хуан, Дж. Волш [12]. Важливість коректної ідентифікації найбільш значимих драйверів резилентності, а також коректного визначення характеру їх впливу визначається необхідністю прийняття правильних управлінських рішень щодо розвитку соціально-економічних процесів в умовах настання шоку.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз вітчизняної та зарубіжної наукової літератури дозволяє констатувати відсутність єдиного підходу до ідентифікації параметрів резилентності, а також узагальнення та систематизації ключових ознак, видів та драйверів резилентності. Незважаючи на проведенні економічні дослідження, деякі концептуальні основи формування видів та драйверів резилент-

ності соціально-економічних систем потребують уточнення. Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є узагальнення концептуальних основ формування резилентності соціально-економічної системи до глобальних шоків, зокрема виділення основних ознак, видів та драйверів резилентності та характеристика особливостей даних категорій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Досліджуючи резилентність національної економіки, А. Бойко [1, с. 5-19] зазначає, що економіка будь-якої держави функціонує як багатовимірна система, що складається з великої кількості різних взаємопов'язаних та взаємозалежних елементів та систем, які розвиваються відповідно до спільних для всієї системи економічних законів. Зважаючи на особливу складність національної економіки, автор виділяє наступні сутнісні ознаки резилентності національної економіки [1, с. 5-19]:

1) надійність економічної системи, тобто здатність долати збої у функціонуванні, що виникають внаслідок дії шоківих впливів;

2) надлишковість, тобто наявність у системі надлишкових потужностей, які можуть бути задіяні внаслідок виходу з ладу основних потужностей;

3) адаптивність, тобто здатність пристосовуватися до шоківих впливів із можливою трансформацією негативних результатів у позитивні. Факторами адаптивності автор називає: розмір та ефективність ринку, адаптивність до коливань зовнішньої кон'юнктури, здатність пристосовуватися до кліматичних змін, регіональні диспропорції (розрив між максимальним і мінімальним значеннями);

4) реагування, тобто здатність до швидкої мобілізації зусиль населення, підприємств, держави в умовах шоківих впливів;

5) відновлення, тобто здатність пристосовуватися до нових обставин, що виникли у результаті шоківих впливів;

6) автономність, тобто незалежність функціонування спеціальних систем управління в умовах кризи, що формується як результат їх самоорганізації та керуючих впливів системи державного управління;

7) ступінь керованості, тобто здатність економічної системи підтримувати функціональний стан, при якому за рахунок дії спеціальних систем управління забезпечується підтримка динамічної постійності життєво важливих функцій і параметрів системи при різних змінах внутрішнього і зовнішнього середовища.

Підтримуючи цю позицію додамо, що «вродженими» драйверами резилентності соціально-економічної системи, на наш погляд, можуть виступати й потенціал промисловості, резерви для розвитку бізнесу (грінфілд і браунфілд), здатність галузевих ринків перерозподіляти ресурси у відповідь на цінові сигнали тощо. А «набутими» – регуляторна політика, грошово-кредитна політика, наявність резервів, потенціал ІТ-сектору, локалізація ланцюгів доданої вартості всередині країни, мобільність капіталу між фінансовим і промисловим сектором тощо.

К. Фостер [14, с. 1–45] виділяє три групи драйверів резилентності соціально-економічної системи: економічна спроможність системи, соціально-демографічна спроможність системи та спроможність громад соціально-економічної системи. Проте, вважаємо такий поділ досить узагальненим. Крім того, якщо автор драйверами резилентності соціально-економічної системи визначає певну спроможність, то, на наш погляд, в даному контексті варто говорити й про інституційну та управлінську спроможність соціально-економічної системи.

Колектив вітчизняних науковців під керівництвом С. Козловського [5, с. 5–12] виділяють макроекономічні, мезоекономічні, мікроекономічні та глобальні драйвери резилентності соціально-економічної системи. Відповідно до визначених драйверів дослідники визначають наступні види резилентності соціально-економічної системи [4, с. 16–25; 5, с. 59–73]:

1) зовнішня резилентність, що характеризує здатність системи адаптуватися до впливу природних, економічних, політичних, соціальних, демографічних та виробничо-технологічних факторів зовнішнього середовища;

2) внутрішня резилентність, що характеризує здатність системи забезпечувати відповідність зміни виробничих, трудових, інформаційних, фінансових ресурсів і соціальної сфери найбільш оптимальним рішенням;

3) галузева резилентність, яка визначає можливості системи встановлювати оптимальні співвідношення при взаємодії з підприємствами у процесі інтеграції інтересів;

4) глобальна резилентність, яка визначає здатність економік держав забезпечувати загальний розвиток світової економіки.

Автори [22] зазначають, що на резилентність економічної системи впливають, насамперед, характер державної економіч-

ної політики, експортна орієнтація регіонів та держави, ділова та корпоративна культура, інституційне середовище тощо.

Драйверами резилентності соціально-економічної системи Дж. Кларк, Х.-І. Хуан та Дж. Волш називають [12, с. 121–137]:

- 1) стійкість системи інновацій;
- 2) розвинену систему науково-дослідних та дослідно-конструкторських розробок;
- 3) сучасну виробничу інфраструктуру (транспорт, широкосмуговий зв'язок тощо);
- 4) кваліфіковані, інноваційні та підприємницькі трудові ресурси;
- 5) фінансову систему, здатну оперативно реагувати на шоки;
- 6) диверсифіковану економічну базу.

Погоджуємося із думкою Л. Власюк та П. Мінакір [2, с. 3–14], які наголошують на необхідності диверсифікації економіки як драйвера формування резилентної економічної системи. Зокрема, при аналізі та прогнозуванні економічного розвитку країн Далекого Сходу автори роблять висновок, що диверсифікована економіка поряд із високим рівнем міжгалузевих взаємодій у макрорегіоні є визначальними драйверами стійкості регіональної соціально-економічної системи до зовнішніх шоків.

На впливі структури економіки регіону, її спеціалізації та локалізації на резилентність регіону до шоків акцентує й Р. Мартін [17, с. 1–32]. Автор зазначає, що надмірно вузька регіональна спеціалізація загрожує небезпекою залежності від траєкторії попереднього розвитку, що може знизити ефективність впровадження нових проривних інновацій та уповільнити темп відновлення економіки після шоку [18, с. 395–438]. Цю думку поділяють й К. Чаппле та Т. Лестер [11, с. 85–104] зазначаючи, що регіони з більш диверсифікованою економікою мають менше шансів зіткнутися зі значними змінами в зайнятості в умовах настання шоку, оскільки вони менш схильні до екзогенних змін попиту на свою продукцію. При цьому і Р. Мартін, і К. Чаппле та Т. Лестер одностайні в тому, що характеристики людського капіталу в певній соціально-економічній системі є ключовим чинником її резилентності [11, с. 85–104; 17, с. 1–32].

Подібною до вище описаної є й позиція Д. Діодато та А. Б. Ветерінгс [13; с. 723–742]. Зокрема, автори зазначають, що коли регіональна економіка зазнає соціально-економічного шоку, здатність регіону до повторного поглинання скороченої робочої сили зале-

жить від міжсекторальної мобільності робочої сили та географічного положення регіону.

Цікавою є думка авторів [7, с. 25–39], які стверджують, що драйверами резилентності соціально-економічної системи є її економічна безпека, яка, в свою чергу включає інвестиційну, виробничу, науково-технічну, зовнішньоекономічну, фінансову та енергетичну безпеки.

К. Чаппле та Т. Лестер [11, с. 85–104] зазначають, що на резилентність соціально-економічної системи впливає, серед іншого, і її розмір. Зокрема, автори зазначають, що у великому регіоні турбулентність з точки зору створення нового бізнесу та мобільності робочої сили, як важливих драйверів резилентності, є вищою. Погоджуємося із позицією авторів щодо існування більш турбулентних умов для створення та розвитку бізнесу у великому регіоні (це зумовлено, насамперед, вищим рівнем конкуренції у такому регіоні). Однак, у контексті мобільності робочої сили великий регіон є більш привабливим, ніж, наприклад, мале місто чи громада, оскільки тут локалізується значна кількість бізнесу, державних організацій та ін., що створює попит на робочу силу. Разом з тим, вища резилентність більших за розміром територіально-суспільних систем пов'язана також з потенційно вищими можливостями для диверсифікації економічної діяльності.

Якщо у більшості згаданих вище дослідників драйвери резилентності соціально-економічної системи носять переважно економічний та соціальний характер, то Дж. Мічі та Ч. Отон розглядають й організаційно-інституційні драйвери. Так, автори вважають, що драйверами резилентності соціально-економічної системи можуть бути [19, с. 164–169]:

1) університети, що співпрацюють з суб'єктами національної та регіональної економіки;

2) співробітництво між приватними компаніями та іншими організаціями на регіональному, національному та глобальному рівнях;

3) високий рівень довіри між економічними агентами;

4) соціально відповідальні компанії;

5) різноманітні форми просторової організації бізнесу – кооперативи, спільні компанії, товариства з обмеженою відповідальністю та ін.;

6) підтримка регіонального уряду на національному та міжнародному рівнях, що поєднує регіональне управління у сфері промис-

лової політики та інновацій з регіональними інноваційними стратегіями.

На значимості організаційно-управлінських драйверів резилентності соціально-економічної системи, поруч із економічними та соціальними драйверами, наголошує й Д. Вульф [22, с. 139–152]. Зокрема, до драйверів, що визначають ефективність стратегій резилентності соціально-економічної системи, автор відносить: державну та приватну дослідницьку інфраструктуру; унікальні концентрації професійних навичок на ринку праці; наявність чи відсутність «громадянського капіталу» на національному, регіональному та місцевому рівнях; здатність підприємств та організацій оперативно корегувати свої бізнес-стратегії в умовах економічної мінливості.

Цікавими є дослідження лауреата Нобелівської премії з економіки П. Кругмана [16, с. 129–144]. Так, автор виділяє дві групи драйверів, що впливають на реалізацію конкурентних переваг території та на її резилентність:

– драйвери «першої природи» (або об'єктивні) – існують незалежно від діяльності людини. Сюди автор відносить забезпеченість затребуваними ринком природними ресурсами та вигідне географічне положення;

– драйвери «другої природи» (або суб'єктивні) – включають результати людської діяльності: агломераційний ефект, людський капітал, інститути, що сприяють розвитку підприємницької діяльності та поширенню інновацій, а також розвинену інфраструктуру, доступ до ринків збуту.

Поділяємо позицію Р. Хасінк [15, с. 45–58], який ігнорування управлінських драйверів резилентності соціально-економічної системи (і, зокрема, державної політики, що проводиться на різних територіальних рівнях) називає однією із ключових причин виникнення проблем при формуванні резилентної системи. Ці драйвери автор відносить до ендогенних.

У цьому контексті доцільно акцентувати на прямому впливі на резилентність соціально-економічної системи узгодженості довгострокових макрорівневих (у межах системи) процесів зі короткостроковими мезо- та мікрорівневими процесами. Вважаємо, така узгодженість (чи неузгодженість) безпосередньо є результатом прийняття відповідних управлінських рішень.

Висновки. Варто наголосити, що перелік драйверів резилентності соціально-економічної системи не є вичерпним. При цьому, на

наш погляд, для різних систем рівень впливу різних драйверів на формування та/або посилення резилентності соціально-економічної системи буде різним та визначатиметься умовами та особливостями соціально-економічної, організаційно-управлінської та інституційної життєдіяльності соціально-економічної системи. Зважаючи на вищенаведену тезу, вважаємо доцільним драйвери резилентності соціально-економічної системи класифікувати за результативністю впливу на стимулюючі та стримуючі.

Драйвери резилентності соціально-економічної системи варто класифікувати на драй-

вери прямого (безпосереднього) та драйвери (опосередкованого) впливу. Так, драйверами прямого впливу можуть бути, наприклад, інституційне забезпечення, управлінські рішення центральної та/або регіональної влади, ресурсне та технологічне забезпечення тощо. До драйверів непрямого впливу на резилентність соціально-економічної системи можна віднести, наприклад, політику та соціально-економічні особливості розвитку держав-сусідів (регіонів-сусідів), держав-партнерів (регіонів-партнерів) тощо, підприємницьку культуру, рівень життя населення, корупцію, промислове шпигунство та ін.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бойко А. Концептуалізація стійкості національної економіки. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2014. № 1. С. 5–19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2014_1_2.
2. Власюк Л. И., Минакир П. А. Долгосрочный региональный прогноз: синтез технологического и экономического подходов. *Проблемы прогнозирования*. 2013. № 2. С. 3–14.
3. Іванюк У. В. Теоретичне підґрунтя дослідження резилентності соціально-економічної системи в умовах впливу глобальних тенденцій. Напрями удосконалення соціально-гуманітарних відносин в сучасних умовах розвитку України та світу : кол. моногр. Харків : СГ НТМ «Новий курс», 2022. С. 284–290.
4. Калетнік Г. М., Козловський С. В., Козловський В. О. Стійкість економіки як фактор безпеки та розвитку держави. *Економіка України*. 2012. № 7. С. 16–25.
5. Козловський С. В., Козловський В. О., Бурлака О. М. Стійкість розвитку аграрної галузі регіону як чинник економічного зростання України. *Економіка України*. 2014. № 9. С. 59–73.
6. Козловський С. В., Мазур Г. Ф. Забезпечення стійкості сучасної економічної системи – основа економічного розвитку держави. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 1. С. 5–12.
7. Куклин А. А., Татаркин А. И. Изменение парадигмы исследований экономической безопасности региона. *Экономика региона*. 2012. № 2. С. 25–39.
8. Михайлова А. А. Межбюджетные трансферты как механизм стимулирования роста экономики регионов. Институт реформирования общественных финансов. *Финансовый журнал*. 2017. № 3. С. 49–57.
9. Михайлова А. А., Климанов В. В., Сафина А. И. Влияние межбюджетных трансфертов на экономический рост и структуру региональной экономики. *Вопросы экономики*. 2018. № 1. С. 91–103.
10. Briguglio L., Cordina G., Bugeja St., Farrugia N. Conceptualizing and measuring economic resilience. *Economics Department, University of Malta*. January, 2006. URL: https://www.researchgate.net/publication/229039198_Conceptualizing_and_measuring_economic_resilience.
11. Chapple K., Lester T. W. The Resilient Regional Labour Market? The US Case. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*. 2010. Vol. 3. Iss. 1. P. 85–104.
12. Clark J., Huang H.-I., Walsh J. A Typology of 'Innovation Districts': What It Means for Regional Resilience. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*. 2010. Vol. 3. P. 121–137.
13. Diodato D., Weterings A. B. The Resilience of Regional Labour Markets to Economic Shocks: Exploring the Role of Interactions Among Firms and Workers. *Journal of Economic Geography*. 2015. Vol. 15. P. 723–742.
14. Foster K. A. A Case Study Approach to Understanding Regional Resilience. *Working paper 2007-08*. Berkeley : Institute of Urban and Regional Development, 2006. P. 1–45.
15. Hassink R. Regional Resilience: A Promising Concept to Explain Differences in Regional Economic Adaptability? *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*. 2010. Vol. 3. P. 45–58.
16. Krugman P. R. First Nature, Second Nature, and Metropolitan Location. *Journal of Regional Science*. 1993. Vol. 33. P. 129–144.
17. Martin R. Regional Economic Resilience, Hysteresis and Recessionary Shocks. *Journal of Economic Geography*. 2012. № 12 (1). P. 1–32.
18. Martin R. L., Sunley P. J. Path Dependence and Regional Economic Evolution. *Journal of Economic Geography*. 2006. Vol. 6. P. 395–438.

19. Michie J., Oughton C. Regional Innovation Strategies: Integrating Regional, Industrial and Innovation Policy. *New Economy*. 2001. Vol. 8. P. 164–169.
20. OECD, SIDA. Resilience systems analysis: Learning and recommendations report. Paris : OECD Publishing, 2017.
21. Tamásy Ch., Diez J. R. Regional Resilience, Economy and Society. Globalising Rural Places (The Dynamics of Economic Space). 1st Ed. London, NY : Ashgate Publishing, 2013. 306 p.
22. Wolfe D. The Strategic Management of Core Cities: Path Dependency and Economic Adjustment in Resilient Regions. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*. 2010. Vol. 3. P. 139–152.

REFERENCES:

1. Boiko, A. (2014) Kontseptualizatsiia stiikosti natsionalnoi ekonomiky. [Conceptualization of the sustainability of the national economy]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu – Herald Kyiv National University of Trade and Economics*, 1, 5–19. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vknteu_2014_1_2. (in Ukrainian)
2. Vlasiuk, L. Y., & Mynakyr, P. A. (2013) Dolhosrochnui rehyonalnui prohnoz: syntezy tekhnolohycheskoho y ekonomycheskoho podkhodov. [Long-term regional forecast: synthesis of technological and economic approaches]. *Problemy prohnozyrovanyia – Problems of forecasting*, 2, 3–14. (in Russian)
3. Ivaniuk, U.V. (2022) Teoretychne pidgruntia doslidzhennia rezylentnosti sotsialno-ekonomichnoi systemy v umovakh vplyvu hlobalnykh tendentsii. [The theoretical basis of the research of the resilience of the socio-economic system under the influence of global trends]. *Napriamy udoskonalennia sotsialno-humanitarnykh vidnosyn v suchasnykh umovakh rozvytku Ukrainy ta svitu: kol. monohr. – Directions of improvement of social and humanitarian relations in modern conditions of development of Ukraine and the world: monograph*. Kharkiv: SH NTM «Novyi kurs». (in Ukrainian)
4. Kaletnik, H. M., Kozlovskiy, S. V., & Kozlovskiy, V. O. (2012) Stiikist ekonomiky yak faktor bezpeky ta rozvytku [Stability of the economy as a factor of security and development of the state]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, 7, 16–25. (in Ukrainian)
5. Kozlovskiy, S. V., Kozlovskiy, V. O., & Burlaka, O. M. (2014) Stiikist rozvytku ahrarnoi haluzi rehionu yak chynnyk ekonomichnoho zrostantia Ukrainy [The stability of the development of the agricultural sector of the region as a factor in the economic growth of Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, 9, 59–73. (in Ukrainian)
6. Kozlovskiy, S. V., & Mazur, H. F. (2017) Zabezpechennia stiikosti suchasnoi ekonomichnoi systemy – osnova ekonomichnoho rozvytku derzhavy [Ensuring the stability of the modern economic system is the basis of the economic development of the state]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 1, 5–12. (in Ukrainian)
7. Kuklyn, A. A., & Tatarzyn, A. Y. (2012) Yzmenenye paradyhmu yssledovanyi ekonomycheskoi bezopasnosti rehiona [Changing the paradigm of regional economic security studies]. *Ekonomyka rehiona – Economy of regions*, 2, 25–39. (in Russian)
8. Mykhailova, A. A. (2017) Mezhibudzhethue transfertu kak mekhanizm stymulyrovanyia rosta ekonomiky rehionov [Intergovernmental transfers as a mechanism for stimulating regional economic growth]. *Fynansovui zhurnal – Financial journal*, 3, 49–57. (in Russian)
9. Mykhailova, A. A., Klymanov, V. V., & Safyna, A. Y. (2018) Vlyanye mezhibudzhethnykh transfertov na ekonomycheskyi rost y strukturu rehyonalnoi ekonomiky [The impact of interbudgetary transfers on economic growth and the structure of the regional economy]. *Voprosu ekonomiky – Economic questions*, 1, 91–103. (in Russian)
10. Briguglio, Lino, Cordina, Gordon, Bugeja, Stephanie, & Farrugia, Nadia. (2006) Conceptualizing and measuring economic resilience. *Economics Department, University of Malta*. January, 2006. Available at: https://www.researchgate.net/publication/229039198_Conceptualizing_and_measuring_economic_resilience.
11. Chapple, K., & Lester, T. W. (2010) The Resilient Regional Labour Market? The US Case. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, 3 (1), 85–104.
12. Clark, J., Huang, H.-I., & Walsh, J. (2010) A Typology of 'Innovation Districts': What It Means for Regional Resilience. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, 3, 121–137.
13. Diodato, D., & Weterings, A. B. (2015) The Resilience of Regional Labour Markets to Economic Shocks: Exploring the Role of Interactions Among Firms and Workers. *Journal of Economic Geography*, 15, 723–742.

14. Foster, K. A. (2006) A Case Study Approach to Understanding Regional Resilience. *Working paper 2007-08*. Berkeley : Institute of Urban and Regional Development, 1–45.
15. Hassink, R. (2010) Regional Resilience: A Promising Concept to Explain Differences in Regional Economic Adaptability? *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, 3, 45–58.
16. Krugman, P. R. (1993) First Nature, Second Nature, and Metropolitan Location. *Journal of Regional Science*, 33, 129–144.
17. Martin, R. (2012) Regional Economic Resilience, Hysteresis and Recessionary Shocks. *Journal of Economic Geography*, 12 (1), 1–32.
18. Martin, R. L., & Sunley, P. J. (2006) Path Dependence and Regional Economic Evolution. *Journal of Economic Geography*, 6, 395–438.
19. Michie, J., & Oughton, C. (2001) Regional Innovation Strategies: Integrating Regional, Industrial and Innovation Policy. *New Economy*, 8, 164–169.
20. OECD, SIDA (2017) Resilience systems analysis: Learning and recommendations report. Paris : OECD Publishing.
21. Tamásy, Ch., & Diez, J. R. (2013) Regional Resilience, Economy and Society: Globalising Rural Places. (The Dynamics of Economic Space). 1st Ed. London, NY: Ashgate Publishing.
22. Wolfe, D. (2010) The Strategic Management of Core Cities: Path Dependency and Economic Adjustment in Resilient Regions. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, 3, 139–152.